

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului
Catedra de științe economice

CURRICULUM

la unitatea de curs

FISCALITATE

Ciclul I, studii superioare de licență

Codul și denumirea domeniului general de studiu: 041 Științe economice

Codul și denumirea domeniului de formare profesională: 0411 Contabilitate

Codul și denumirea specialității: 0411.1 Contabilitate

Forma de organizare a învățământului superior: învățământ cu frecvență redusă

Autori:

conf. univ., dr. Victoria POSTOLACHE

asist. univ. Corina NICHITCIN

BĂLȚI, 2024

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de științe economice

Procesul-verbal nr. 6 din 16.02.2024

Șefa Catedrei de științe economice

COAC conf. univ., dr. Carolina TCACI

Analizat și recomandat la ședința Comisiei metodice a Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului.

Procesul-verbal nr. 5 din 27.03.2024

Președintele Comisiei metodice al Consiliului Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului POPOV conf. univ., dr. Lidia POPOV

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului

Procesul-verbal nr. 7 din 28.03.2024

Decana Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului

CIOBANU conf. univ., dr. Ina CIOBANU

Informații de identificare a unității de curs

Facultatea: Științe Reale, Economice și ale Mediului

Catedra: Științe economice

Codul și denumirea domeniului general de studiu: 041 Științe economice

Codul și denumirea domeniului de formare profesională la ciclul I: 0411 Contabilitate

Codul și denumirea specialității: 0411.1 Contabilitate

Administrarea unității de curs

Codul unității de curs	Nr. de credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Curs	Seminar	Laborator	Lucrul individual al studentului		
S.06.O.034	5	150	12	6	12	120	Examen	Română

Anul de studii și semestrul în care se studiază: Anul III, Semestrul 6

Forma de organizare a învățământului: Cu frecvență redusă

Regimul unității de curs: Obligatorie

Categoria formativă: De specialitate

Informații referitoare la cadrele didactice

Victoria POSTOLACHE, doctor în științe economice, conferențiară universitară, absolventă a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, specialitatea „Contabilitate și audit”, doctorat specialitatea „Finanțe” la Academia de Studii Economice din Moldova.

Domeniul de interes științific: Activitate bancară, control financiar, finanțe publice și private, fiscalitate.

Biroul: Catedra de științe economice.

E-mail: victoria.postolache@usarb.md.

Ziua de consultații: Miercuri, 15:00 – 16:30. Consultațiile se oferă față în față, pe poșta electronică, prin videoconferință (aplicația Google Meet, Zoom etc.).

Corina NICHITCIN, asistentă universitară, studii postuniversitare de masterat.

Domeniul de interes științific: Contabilitate, fiscalitate, asigurări.

Biroul: Catedra de științe economice.

E-mail: corina.nichitcin@usarb.md.

Orele de consultații: Miercuri, 15:00 – 16:30. Consultațiile se oferă față în față, pe poșta electronică, prin videoconferință (aplicația Google Meet, Zoom etc.).

Integrarea unității de curs în programul de studii

Dezvoltarea relațiilor economice și sociale în țara noastră este însoțită de transformarea sistemului financiar, inclusiv bugetar-fiscal și monetar. În cursul reformării sistemului financiar al statului, o atenție deosebită se acordă creării unui sistem fiscal eficient. Construirea unui sistem de impozitare rațional care să asigure echilibrul dintre național, corporativ și interesele economice personale, a fost întotdeauna în centrul gândirii științifice financiare. În acest sens, multe aspecte teoretice, practice și juridice ale fiscalității necesită o atenție deosebită și necesită cercetare sistemică.

Unitatea de curs *Fiscalitate* are o importanță deosebită în formarea specialiștilor economiști, reprezentând o treaptă necesară pentru crearea și consolidarea unui sistem de cunoștințe teoretice și abilități practice în domeniul fiscal, care va permite viitorilor specialiști să facă față cerințelor crescânde ale economiei de piață, fiind competitivi pe piața muncii.

Conținuturile unității de curs *Fiscalitate* abordează cercul de probleme legate de organizarea relațiilor fiscale care apar între contribuabil și bugetul de stat în condițiile economiei de tranziție și a celei de piață.

Exigențe și competențe prealabile

Studentul, prealabil, trebuie să posede la nivel teoretic și aplicativ competențe vizate în teoriile și doctrinele economice, finanțe publice, bazele contabilității, precum:

- cunoașterea conceptelor teoretice cu privire la impozite și taxe;
- cunoașterea apariției impozitelor;
- clasificarea impozitelor după diferite criterii;
- determinarea rolului impozitelor și taxelor la nivel micro și macroeconomic și a impactului acestora asupra economiei;
- cunoașterea organelor cu atribuție fiscală;
- cunoașterea conceptului de politică fiscală.

Competențe profesionale și transversale dezvoltate în cadrul unității de curs

Prin conținutul său și activitățile de învățare a studenților, unitatea de curs *Fiscalitate* contribuie la dezvoltarea următoarelor competențe profesionale și transversale necesare viitorului specialist din domeniul economic.

Competențe profesionale (CP):

CP1. Operarea cu fundamentele științifice ale economiei și ale contabilității, precum și utilizarea acestor noțiuni în comunicarea profesională.

CP2. Elaborarea modelelor pentru descrierea și contabilizarea operațiunilor economice.

CP3. Elaborarea, proiectarea și analiza alternativelor de contabilizare a operațiilor/situațiilor economice.

Competențe transversale (CT):

CT3. Valorificarea principiului de perfecționare continuă, utilizarea oportunităților de formare continuă, a instrumentelor și a resurselor de învățare pentru dezvoltarea profesională și personală.

Finalitățile unității de curs

Rezultatele învățării unității de curs *Fiscalitate* reprezintă un sistem integru de *cunoștințe*, care denotă că la finalizarea studierii unității de curs studentul va fi capabil:

– să examineze și să aplice prevederile actelor normative și legislative cu atribuție fiscală în Republica Moldova;

– să aplice deducerile fiscale și/sau scutirile, efectuând calcule specifice pentru stabilirea mărimii venitului impozabil;

– să calculeze sumele datorate bugetului de stat pentru diferite tipuri de impozite și taxe, aplicând cotele de impozitare corespunzătoare scutirile la care contribuabilul are dreptul;

– să identifice cazurile de trecere în cont a impozitelor și taxelor;

– să perfecteze declarațiile și dările de seamă fiscale, stabilind sumele de amenzi și penalități aferente diferitor situații de încălcare fiscală.

Conținutul unității de curs

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore		
		Curs	Seminar	Laborator
1.	<p>Tema 1. Bazele impozitării</p> <p>1.1. Esența și conținutul fiscalității. 1.2. Apariția și evoluția impozitelor. 1.3. Conținutul social-economic al impozitelor și taxelor. 1.4. Elementele impozitului. 1.5. Principiile generale ale fiscalității.</p>	1	1	-
2.	<p>Tema 2. Sistemul fiscal al Republicii Moldova</p> <p>2.1. Esența sistemului fiscal al Republicii Moldova. 2.2. Funcțiile impozitelor și factorii de influență. 2.3. Clasificarea impozitelor după diferite criterii. 2.4. Drepturile și obligațiile și apărarea intereselor contribuabililor.</p>	1	1	-
3.	<p>Tema 3. Impozitul pe venit aferent persoanelor care practică activitatea de antreprenoriat: noțiuni generale privind impozitul pe venit.</p> <p>3.1. Esența impozitului pe venit. Subiecții și obiectul impozabil. Cotele impozitului pe venit.</p>	1	-	2

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore		
		Curs	Seminar	Laborator
	3.2. Sursele de venit impozabil și veniturile neimpozabile. 3.3. Deducerile permise în scopuri fiscale. 3.4. Reglementarea cheltuielilor de producție în scopuri fiscale. Deducerea amortizării în scopuri fiscale.			
4.	Tema 4. Impozitul pe venit aferent persoanelor care practică activitatea de antreprenariat: calculul impozitului pe venit și prezentarea declarației cu privire la impozitul pe venit 4.1. Reguli de evidență a veniturilor și cheltuielilor. 4.2. Modul de determinare a venitului impozabil și de calculare a impozitului pe venit. 4.3. Impozitarea unor categorii de contribuabili. 4.4. Perioada fiscală a impozitului pe venit. Modalitatea de declarare și de plată a impozitului pe venit.	1	-	1
5.	Tema 5. Impozitul pe venit reținut la sursa de plată 5.1. Subiecții și obiectul impozitului pe venit reținut la sursa de plată. 5.2. Reținerea impozitului pe venit din salariu și din alte plăți efectuate de către patron în folosul angajatului. 5.3. Reținerea impozitului pe venit din alte plăți decât salariul. 5.4. Achitarea impozitelor reținute la sursa de plată și prezentarea documentelor privind plățile și /sau impozitele reținute.	1	-	1
Evaluarea periodică		-	-	1
6.	Tema 6. Taxa pe valoare adăugată 6.1. Esența TVA, subiecții și obiectul impunerii cu TVA. Cotele TVA. 6.2. Înregistrarea ca plătitor de TVA. Anularea înregistrării ca plătitor de TVA. Factura fiscală. 6.3. Livrări scutite de TVA fără drept de deducere. Livrări scutite de TVA cu drept de deducere. 6.4. Modalitatea de calculare a TVA, trecerea în cont a TVA, perioada fiscală a TVA. 6.5. Declarația privind TVA. Procedura de restituire a TVA.	1	1	2
7.	Tema 7. Accizele 7.1. Esența accizelor. Subiecții și obiectele impunerii cu accize. Cotele accizelor. 7.2. Procedura de înregistrare a plătitorilor de acciz. 7.3. Modalitatea de calcul, trecerea în cont și restituirea accizelor. 7.4. Înlesniri acordate la plata accizelor. 7.5. Declarația privind accizele și perioada fiscală a accizelor.	1	1	2
8.	Tema 8. Impozitul privat. Taxele rutiere și taxele vamale 8.1. Subiecții și obiectul impunerii cu impozit privat. Cotele impozitului privat și stabilirea acestora. Calculul și achitarea impozitului privat. 8.2. Taxele vamale – subiecții, obiectele, cotele de impozitare. Procedura de import și export a mărfurilor. 8.3. Calculul și achitarea taxelor vamale. Baza de calcul a taxelor vamale. 8.4. Taxele percepute în fondul rutier: subiecții și obiectele impozabile.	1	-	2

Nr. d/o	Tematica	Nr. de ore		
		Curs	Seminar	Laborator
	8.5. Cotele taxelor rutiere. 8.6. Modul de calculare și termenele de achitare a taxelor percepute în fondul rutier.			
	Tema 9. Impozitul pe bunurile imobiliare, impozitul funciar și impozitul pe avere 9.1. Evaluarea valorii bunului imobil. Baza impozabilă a impozitului pe bunuri imobiliare. Subiecții și obiectul impunerii. 9.2. Cotele impozitului pe bunuri imobiliare. Modalitatea de calcul și termenele de achitare a impozitului pe bunuri imobiliare. 9.3. Esența impozitului funciar. Subiecții și obiectele impozabile. 9.4. Cotele impozitului funciar. Modalitatea de calcul și termenele de achitare a impozitului funciar. 9.5. Scutirile de la plata impozitului pe bunuri imobiliare/impozitului funciar. 9.6. Administrarea impozitului pe bunuri imobiliare și a celui funciar. 9.7. Particularitățile impunerii cu impozitul pe avere.	1	1	-
	Tema 10. Taxele pentru resursele naturale. Taxele locale 10.1. Sistemul taxelor pentru resursele naturale. Obiectele și subiecții impozabili. Cotele taxelor pentru resursele naturale. 10.2. Modalitatea de calcul și termenele de achitare a taxelor pentru resursele naturale. 10.3. Taxele locale – sursă a formării bugetelor locale. 10.4. Subiecții și obiectele impozabile cu taxe locale. 10.5. Baza impozabilă a taxelor locale, modul de calcul și termenele de achitare a acestora.	1	-	1
	Tema 11. Controlul fiscal: esență, forme și mod de realizare 11.1. Definiția și importanța controlului fiscal. 11.2. Tipologia formelor de control fiscal. 11.3. Modalitatea de realizare a formelor de control fiscal.	1	-	-
	Tema 12. Evaziunea fiscală: forme, modalități de prevenire și combatere 12.1. Definiția și formele evaziunii fiscale. 12.2. Conținutul infracțiunii de evaziune fiscală. 12.3. Răspunderea juridică pentru evaziune fiscală. 12.4. Metode de combatere a evaziunii fiscale.	1	1	-
Total		12	6	12

Strategii de predare și învățare

În cadrul unității de curs *Fiscalitate* se aplică următoarele strategii de predare și de învățare centrate pe student: instruire diferențiată, instruire adaptivă, tehnici de dezvoltare a gândirii critice, prelegerea bazată pe 3 „C” (claritate, creativitate, concretizare), seminarul cu utilizarea mesei rotunde, seminar cu folosirea metodei analizei situațiilor concrete, metode

intuitive de învățare creativă (brainstorming, discuție Panel, problematizarea, metoda cazului).

Pentru asigurarea realizării strategiilor didactice menționate se vor utiliza suportul de curs, cursul de instruire pe platforma de învățare MOODLE, prezentările elaborate în aplicația PowerPoint, consultații individuale.

Activități de lucru individual al studentului

Activitatea individuală la unitatea de curs *Fiscalitate* este o componentă obligatorie a activității de instruire și include studiul după manualele recomandate și suportul de curs oferit de către titularul cursului. Repartizarea orelor pentru activitățile de lucru individual (total 120 de ore) este prezentată în tabelul următor.

Nr. d/o	Tipul activității	Nr. ore
1.	Studierea prevederilor cadrului normativ de reglementarea a sistemului de impozite și taxe în Republica Moldova	24
2.	Elaborarea și prezentarea hărților conceptuale (L_1)	24
3.	Elaborarea unui referat în baza temei propuse spre cercetare în mod individual (L_2)	24
4.	Rezolvarea aplicațiilor practice individuale (L_3)	24
5.	Pregătirea pentru evaluarea finală (examen)	24
Total		120

Sarcinile din compartimentul lucrului individual se realizează de către toți studenții pentru lecțiile ce corespund tematicii respectivelor însărcinări. Aprecierea lucrului individual se efectuează prin verificarea sintezelor materialului studiat individual, inițierea discuțiilor de grup cu studenții pe tematica lucrului individual, interogarea studenților, simularea unor situații practice, soluționarea cărora necesită aplicarea legislației în domeniul fiscalității, verificarea studiilor de caz individuale ale studenților etc.

Studentul va prezenta următoarele sarcini individuale:

1. Prezentarea hărților conceptuale în baza materialului studiat (L_1);
2. Referat, la una din temele propuse de cadrul didactic sau de către student (L_2);
3. Realizarea sarcinilor individuale propuse de cadrul didactic (L_3).

Nota/media pentru lucrul individual (L_i) se determină în baza formulei:

$$L_i = \frac{L_1 + L_2 + L_3}{3}$$

La elaborarea referatului studenții urmează să respecte următoarele cerințe:

1. Volumul textului referatului, inclusiv resursele informaționale, urmează să cuprindă: minim 8 pagini, maxim 15 pagini. Cerințe de tehnoredactare: formatul hârtiei A4, parametrii paginii: 3 cm - stânga, 2 cm – sus, 2 cm – jos, 1.5 cm – dreapta, fontul Times New Roman, mărimea caracterelor 12 pt, spațiul dintre rânduri 1.5, numerotarea paginilor în subsol, alinierea la centru.

2. Toate tabelele referatului trebuie să dispună de trimitere în textul lucrării. Figura, schema sau diagrama este numerotată și urmată de titlu care descrie conținutul acesteia, care se indică la mijlocul tabelului, fontul Times New Roman, mărimea 11 pt, fără semn de punctuație la sfârșit, intervalul dintre rânduri în tabel 1.15.

3. Referatul este o lucrare de dimensiuni mici sau medii care include studiul unui fenomen sau proces social, economic, întocmit pe baza unor cercetări bibliografice, a unor studii cazuistice sau experimentale în baza prelucrării unor date statistice.

Un referat va include următoarele compartimente:

- foaia de titlu;
- cuprinsul automat;
- introducerea;
- abordarea temei cercetate, descriindu-se stadiul actual al cercetărilor din domeniul din care face parte tema investigată, dezvoltarea studiului temei analizate;
- concluziile, opiniile personale și direcțiile ulterioare posibile de cercetare referitoare la tema abordată;
- referințe bibliografice;
- anexe.

Referatul va fi analizat din punct de vedere al profesionalismului cu care a fost executat. Cadrul didactic va evalua conținutul referatului și prezentarea acestuia (acuratețe, ortografie, exprimare, formatare).

Referatul urmează a fi prezentat de student în ultima săptămână de studii din cadrul semestrului.

Tematica referatelor

1. Politica fiscală a statului privind sectorul agricol al Republicii Moldova.
2. Organele administrației fiscale: structura, drepturile și obligațiile. Controlul fiscal.
3. Planificarea și evaziunea fiscală.
4. Reguli speciale pentru determinarea unor tipuri separate de venituri (impozitarea fondurilor nestatale de pensii, notarilor privați, fondurilor de investiții, nerezidenților etc.).
5. Regimul fiscal aferent creșterii de capital și a dividendelor.
6. Regimul fiscal în cazul lichidării sau reorganizării agentului economic.
7. Tipuri de încălcări fiscale privind organizarea operațiunilor de casă, cauzele apariției lor și sancțiunile atribuite acestora.
8. Aspecte privind factura fiscală: eliberarea, anularea, întocmirea incompletă, restabilirea în caz de pierdere și evidența electronică a acesteia.

9. Aspecte privind utilizarea E-facturii.
10. Tipuri de încălcări fiscale aferente TVA și sancțiunile practicate.
11. Tipuri de încălcări fiscale aferente accizelor și sancțiunile practicate.
12. Tipuri de încălcări fiscale a taxelor locale și sancțiunile practicate.
13. Serviciile fiscale electronice și rolul implementării acestora în practica economică.
14. Procedura documentară a operațiunilor de import – export.
15. Regimul vamal: tipurile, caracteristica și rolul regimului vamal.
16. Sursele de constituire și modul de distribuire a mijloacelor fondului rutier.
17. Cooperarea internațională în domeniul vamal.
18. Rolul taxelor vamale în relațiile externe ale Republicii Moldova cu alte state.
19. Impactul impozitelor directe asupra proceselor social-economice.
20. Impactul impozitelor indirecte asupra proceselor social-economice.
21. Sistemul taxelor locale: problemele administrării.
22. Programul de conformare fiscală voluntară a contribuabilului.
23. Procedura de restituire a TVA după program.
24. Moralitatea fiscală și modalitatea de stimulare morală a contribuabililor onești.
25. Analiza comparativă a sistemelor fiscale în Statele Membre ale Uniunii Europene.
26. Studiu privind reforma fiscalității în Uniunea Europeană.
27. Studiu privind dubla impunere internațională.
28. Studiu comparativ privind așezarea și perceperea TVA în diferite state ale lumii.

Evaluare

Evaluarea studenților se realizează în corespundere cu Regulamentul de organizare a studiilor superioare de licență (Ciclul I) în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți și cu Regulamentul-cadru privind evaluarea cunoștințelor studenților, obținute în procesul de formare și a rezultatelor academice ale studenților în Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți.

Evaluarea curentă presupune implicarea studenților în cadrul discuțiilor, dezbaterilor, exercițiilor de reflecție promovate la orele de seminar și laborator și testelor în formă scrisă (fiecare student trebuie să acumuleze minim 5 note). Studentul este apreciat cu câte o notă la minimum 5 teme aleatoare din cele 12 teme propuse spre studiere.

La final, studentul va obține media evaluării curente (E_c), formată din notele obținute în cadrul unității de curs respective.

În conformitate cu prevederile Regulamentului de organizare a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.

1625 din 12.12.2019¹ studenții, obligatoriu, vor susține o probă de *evaluare periodică* prin care se urmărește estimarea situației intermediare a reușitei studentului. Evaluarea periodică se va promova sub formă de test scris, incluzând diferite categorii de itemi.

Studenții care absentează și cei care obțin o notă mai mică decât 5, vor avea posibilitatea să susțină repetat testul de evaluare periodică.

De asemenea, studenții vor fi evaluați în baza realizării lucrului individual (L_i) care este prezentat de către student în ultima săptămână de studii din cadrul semestrului. Însărcinările pentru lucrul individual sunt stipulate în compartimentul Activități de lucru individual al studentului.

Nota semestrială (N_s) se calculează ca media aritmetică dintre următoarele trei componente:

- a) media notelor obținute la evaluările curente (E_c);
- b) nota obținută în cadrul evaluării periodice (E_p);
- c) nota/media pentru lucrul individual (L_i).

$$N_s = \frac{E_c + E_p + L_i}{3}$$

La examinarea finală sunt admiși doar studenții care întrunesc următoarele condiții:

- nota medie a evaluărilor curente E_c este de cel puțin 5.00;
- nota evaluării periodice E_p este de cel puțin 5.00;
- media pentru activitatea de lucru individual L_i este de cel puțin 5.00.

Evaluarea finală se realizează sub formă de examen scris. Nota finală se calculează conform formulei:

$$N_f = N_s \times 0.5 + N_e \times 0.5,$$

unde N_f – nota finală; N_s – nota semestrială; N_e – nota de la examen.

Subiectele pentru evaluarea finală

1. Apariția și dezvoltarea impozitelor.
2. Conținutul și rolul impozitelor.
3. Elementele impozitului.
4. Principiile generale ale fiscalității.
5. Planificarea fiscală și evaziunea fiscală.
6. Sistemul Fiscal al Republicii Moldova.
7. Funcțiile impozitelor și factorii de influență a acestora.
8. Clasificarea impozitelor după diferite criterii.

---

¹ Regulamentul de organizare a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate, aprobat prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1625 din 12.12.2019.
Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr._1625_din_12.12.2019.pdf

9. Drepturile, obligațiile și apărarea intereselor contribuabililor.
10. Organele administrației fiscale: structura, drepturile și obligațiile. Controlul fiscal.
11. Subiecții impunerii cu impozit pe venit. Compoziția venitului impozabil.
12. Sursele de venituri neimpozabile.
13. Modul de determinare a venitului impozabil și de calculare a impozitului pe venit.
14. Deducerile permise în scopuri fiscale. Reglementarea cheltuielilor de producție în scopul impozitării.
15. Impozitarea veniturilor aferente creșterii de capital.
16. Reguli de evidență a veniturilor și cheltuielilor aferente persoanelor fizice și juridice.
17. Impozitarea unor categorii de contribuabili.
18. Regimul fiscal în cazul lichidării sau reorganizării agentului economic. Perioada fiscală a impozitului pe venit.
19. Regimul fiscal pentru dividende.
20. Modalitatea de declarare și de plată a impozitului pe venit.
21. Subiecții și obiectele impozitului pe venit reținut la sursa de plată.
22. Reținerea impozitului pe venit din salariu și din alte plăți efectuate de către patron în folosul angajatului.
23. Reținerea impozitului pe venit din alte plăți decât salariul.
24. Achitarea impozitelor reținute la sursa de plată și prezentarea documentelor privind plățile și /sau impozitele reținute.
25. Esența TVA, subiecții și obiectul impunerii cu TVA. Cotele TVA.
26. Înregistrarea ca plătitor de TVA. Anularea înregistrării ca plătitor de TVA. Factura fiscală.
27. Livrări scutite de TVA. Livrări la cota zero.
28. Modalitatea de calculare, trecerea în cont și procedura de restituire a TVA.
29. Declarația privind TVA și perioada fiscală aferentă acesteia.
30. Esența accizelor. Subiecții și obiectele impunerii cu accize. Cotele accizelor.
31. Procedura de înregistrare a plătitorilor de acciz.
32. Modalitatea de calcul, trecerea în cont și restituirea accizelor.
33. Înlesniri acordate la plata accizelor.
34. Declarația privind accizele și perioada fiscală a accizelor.
35. Subiecții și obiectul impunerii cu impozit privat. Cotele impozitului privat și stabilirea acestora. Calculul și achitarea impozitului privat.
36. Taxele vamale – subiecții, obiectele, cotele de impozitare. Procedura de import și export a mărfurilor.

37. Calculul și achitarea taxelor vamale. Baza de calcul a taxelor vamale.
38. Taxele percepute în fondul rutier: subiecții și obiectele impozabile. Cotele taxelor rutiere.
39. Modul de calculare și termenele de achitare a taxelor percepute în fondul rutier.
40. Evaluarea valorii bunului imobil. Baza impozabilă a impozitului pe bunuri imobiliare. Subiecții și obiectul impunerii.
41. Cotele impozitului pe bunuri imobiliare și scutirile de la plata acestui impozit.
42. Modalitatea de calcul și termenele de achitare a impozitului pe bunuri imobiliare.
43. Administrarea impozitului pe bunuri imobiliare.
44. Particularitățile impozitului pe avere.
45. Esența impozitului funciar. Subiecții și obiectele impozabile.
46. Cotele impozitului funciar și scutirile de la plata acestui impozit.
47. Modalitatea de calcul și termenele de achitare a impozitului funciar.
48. Administrarea impozitului funciar.
49. Natura economică a taxelor pentru resursele naturale. Obiectele și subiecții impozabili.
50. Modalitatea de calcul și termenele de achitare a taxelor pentru resursele naturale.
51. Taxele locale – sursă a formării bugetelor locale.
52. Subiecții și obiectele impozabile cu taxe locale.
53. Baza impozabilă a taxelor locale, modul de calcul și termenele de achitare a acestora.
54. Administrarea taxelor locale.

Model de test de evaluare periodică

1. Continuați afirmația: Impozitul pe venit este 2 p.
2. Care dintre agenții economici prezentați sunt impozitați cu 4 % din venitul operațional 2 p.
  - agenții economici plătitori de TVA;
  - agenții economici neplătitori de TVA;
  - întreprinderile individuale și gospodăriile țărănești, neplătitoare de TVA.
3. Selectați varianta corectă: Venitul lunar al contribuabilului, angajat în domeniul transportului rutier de persoane, care este de 5820 lei, va fi impozitat cu impozit pe venit la sursa de plată în mărime de: 2 p.
  - 500 lei;
  - 12%;
  - 7 și 18%.

4. Selectați varianta corectă: La categoria veniturilor impozabile se referă: 2 p.

- plăților compensatorii ce țin de executarea obligațiilor de serviciu ale militarilor;
- bursele elevilor, studenților;
- venitul din chirie;
- pensiile alimentare și indemnizațiile pentru copii.

5. Selectați varianta corectă: Angajatul, invalid de gradul II va beneficia de o scutire în mărime de: 2 p.

- a) 27000 lei lunar;
- b) 27000 lei anual;
- c) 31500 lei anual;
- d) 19800 lei anual.

6. Selectați varianta corectă: Orice persoană care desfășară activitatea de întreprinzător reține ca parte a impozitului la sursa de plată 5% din royalty: 2 p.

- a) adevărat
- b) fals

7. Selectați varianta corectă: Drept facilitate acordată de patron se consideră: 2 p.

- valoarea bunurilor materiale și nemateriale acordate salariatului de patron precum și efectuarea în favoarea acestora a altor plăți ce nu țin de îndeplinirea obligațiilor de serviciu;
- orice venit obținut la locul de muncă sub formă de premii, ajutoare materiale, etc.

8. La care din veniturile de mai jos se reține impozitul pe venit la sursa de plată? 2 p.

- a) salariu;
- b) royalty;
- c) creștere de capital;
- d) venit din darea în arendă.

9. Selectați varianta corectă: Sursele de venit neimpozabile includ: 2 p.

- a) plățile acordate salariatului de patron pentru recuperarea cheltuielilor personale;
- b) venitul din chirie;
- c) plățile compensatorii ce țin de executarea obligațiilor de serviciu ale militarilor;
- d) bursele masteranzilor.

10. Cum se determină ajustarea veniturilor și cheltuielilor și care este rolul lor în scop fiscal? 2 p.

11. Încercuiți varianta corectă: Amortizarea în scopuri fiscale se calculează din luna punerii în funcțiune a mijlocului fix: 2 p.

- a) adevărat
- b) fals

12. Perioada fiscală în cazul impozitului pe venitul agentului economic care începe conform legislației, activitatea de întreprinzător la 1 octombrie anul curent este: 2 p.

- un an fiscal începând cu 1 ianuarie și finisând cu 31 decembrie.
- perioada cuprinsă între 30 octombrie și 1 ianuarie;
- perioada cuprinsă între 1 octombrie și 31 decembrie.

13. Dreptul la scutirile indicate în Cererea lucrătorului privind acordarea scutirilor la

impozitul pe venit din salariu se acordă: 2 p.

în luna în care a depus salariatul Cererea privind acordarea scutirii;

din luna imediat următoare lunii în care a depus salariatul Cererea privind acordarea scutirii.

14. Problemă 4 p.

SA „X” în baza actului de achiziție a procurat carne de porcine în formă sacrificată de la cetățeanul Ursu Vasile în valoare de 120 000 lei. Determinați mărimea impozitului reținut la sursa de plată din venitul cetățeanului respectiv și suma venitulului net al acestuia, argumentând răspunsul.

15. Determinați suma impozitului pe venit spre plată, cunoscând următoarea informație:
10 p.

Entitatea este plătitoare de TVA; Veniturile totale constituie 65280 lei; Cheltuielile totale constituie 53500 lei; Ajustarea veniturilor constituie 5250 lei; Ajustarea cheltuielilor constituie 2870 lei. Ținând cont de datele anului precedent, entitatea a achitat trimestrial câte 400 lei impozit pe venit. Suma anuală a impozitului pe venit achitată pe parcursul anului curent este de 1600 lei.

16. Problemă 10 p.

Cetățeanul Pavel Palii, invalid de gradul 2 ca urmare a participării la acțiunile de luptă pentru integritatea RM, este angajat în calitate de agent de pază în cadrul SRL „Ico-vest”. Salariul calculat al său pentru luna octombrie curent atinge 10835 lei. Dumnealui deține scutire personală și scutire pentru 2 persoane întreținute. Calculați salariul net al Domnului Palii pentru luna octombrie și enumerați documentele justificative care sunt necesare pentru a fi anexate la cererea lucrătorului privind acordarea scutirilor, cunoscând că persoanele întreținute au vârsta de 10 și 16 ani.

Baremul de notare

Nota	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Puncte	0-3	4-7	8-14	15-18	19-23	24-29	30-36	37-42	43-47	48-50

Model de test de evaluare finală

1. Atribuiți cotele de impozitare Obiectelor impunerii prezentate mai jos: (4 puncte)

Dividende aferente profitului nerepartizat obținut în perioadele fiscale 2008–2011	7%
Venitul obținut din activitatea de întreprinzător	12%
Dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente de către bănci.	15%
Dividende, cu excepția celor aferente profitului nerepartizat obținut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv	6%

2. Prezențați legăturile dintre aceste 2 coloane: (4 puncte)

Impozit pe venit	impozit de stat care se percepe, direct sau indirect, asupra unor mărfuri de consum.
TVA	codul fiscal stabilește cotele maxime. Cota concretă se stabilește anual de către autoritatea reprezentativă și deliberativă a administrației publice locale.
Acciz	o contribuție obligatorie și directă către bugetul statului percepută atât de la persoanele fizice cit și de la cele juridice pe venitul impozabil obținut.
Taxa pentru amenajarea teritoriului	o formă de colectare la buget a unei părți a valorii mărfurilor livrate, serviciilor prestate care sunt supuse impozitării pe teritoriul Republicii Moldova, precum și a unei părți din valoarea mărfurilor, serviciilor impozabile importate în Republica Moldova.

3. Stabiliți dacă este adevărată (A) sau falsă (F) afirmația: (10 puncte)

Antrepozitarul autorizat este persoană fizică sau juridică autorizată de Serviciul Fiscal de Stat, în cadrul activității sale, să producă, să transforme, să dețină sau să expedieze mărfuri supuse accizelor într-un antrepozit fiscal.	
Perioada fiscală pentru TVA este reprezentată de 12 luni consecutive.	
Tractoarele și remorcile folosite în activitatea agricolă sunt obiecte ale impunerii cu taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova.	
Perioada fiscală pentru impozitul pe bunuri imobiliare este anul calendaristic.	
Atribuirea cheltuielilor/costurilor ulterioare aferente reparației sau dezvoltării la cheltuieli curente se efectuează în conformitate cu Standardele Naționale de Contabilitate sau ale IFRS.	
Venitul obținut din înstrăinarea mijloacelor de transport rutier nu se supune impozitării cu impozit pe venit la sursa de plată.	
Declarația privind impozitul pe venit forma SIMM20 se prezintă de către agenții economici plătitori de TVA.	
Deducerea este suma care se scade din venitul brut al persoanei juridice pentru determinarea venitului impozabil.	
Impozitul reprezintă o obligație publică a fiecărui contribuabil de a transmite statului o parte din veniturile sau averea sa.	
Randamentul impozitelor tratare egală a persoanelor fizice și juridice.	

4. Selectați variantele corecte:

Gospodăria țărănească, neplătitoare de TVA va declara impozitul pe venit prezentând: (2 puncte)

Declarația pe venit, forma UNIF18, dacă numărul mediu de salariați nu depășește 3 persoane;

Declarația pe venit, forma SIMM20, fiind impozitată cu 4% din venitul determinat conform contabilității financiare;

Declarația pe venit forma VEN12;

Darea de seamă IPC 21.

Agentul economic este obligat să se înregistreze în calitate de plătitor de TVA dacă: (1 punct)

preconizează efectuarea livrărilor impozabile de mărfuri sau servicii;

într-o oricare perioadă de 12 luni consecutive, a efectuat livrări de mărfuri, servicii în sumă ce depășește 1,2 milioane de lei, cu excepția livrărilor scutite de T.V.A. fără drept de deducere și a celor care nu constituie obiect impozabil;

într-o oricare perioadă de 12 luni consecutive, a efectuat livrări de mărfuri, servicii în sumă ce depășește 600000 de lei, cu excepția livrărilor scutite de T.V.A. fără drept de deducere și a celor care nu constituie obiect impozabil.

Impozitul pe venit reprezintă: **(3 puncte)**

un impozit direct;

formă de colectare la buget a unei părți din valoarea produselor mărfurilor comercializate, serviciilor prestate care sunt supuse impozitării pe teritoriul Republicii Moldova;

un impozit indirect;

un impozit aplicat persoanelor juridice și fizice rezidente ale Republicii Moldova, care desfășoară activitate de întreprinzător pe venitul obținut de acestea din orice surse aflate în Republica Moldova, precum și din orice surse aflate în afara Republicii Moldova, cu excepția deducerilor și scutirilor la care au dreptul;

un impozit general de stat.

Selectați varianta corectă: **(1 punct)**

În cazul TVA, subiectul impunerii este agentul economic înregistrat în calitate de plătitor de TVA iar suportatorul este consumatorul final;

În cazul impozitelor indirecte subiectul și suportatorul impunerii este una și aceeași persoană;

În cazul impozitelor directe subiectul și suportatorul impunerii sunt persoane diferite.

Sistemul fiscal al RM reprezintă: **(1 punct)**

totalitatea impozitelor și taxelor;

totalitatea principiilor și formelor de stabilire a impozitelor;

totalitatea măsurilor care asigură transferul impozitelor în bugetul de stat;

expresia cumulativă a celor 3 variante prezentate mai sus;

Nici un răspuns.

Selectați varianta corectă pentru următoarea situație: SRL neplătitor de TVA va declara impozitul pe venit prezentând: **(1 punct)**

Declarația pe venit, forma UNIF21;

Declarația pe venit, forma SIMM20, fiind impozitată cu 4% din venitul determinat conform contabilității financiare;

Declarația pe venit forma VEN12, fiind impozitată cu 12% din venitul impozabil doar în primul an de activitate;

Declarația pe venit forma ONG17.

5. Problemă (4 puncte)

Profitul până la impozitare al agentului economic Gospodăriei țărănești este de 65025 lei. În urma ajustării veniturilor și cheltuielilor conform prevederilor legislației fiscale s-a constatat că valoarea veniturilor ajustate este de 4280 lei iar valoarea cheltuielilor ajustate este de 5970 lei. Valoarea pierderii reportate din perioada precedentă constituie 1000 lei. Se cunoaște că fondatorul gospodăriei țărănești utilizează scutirea personală la locul de muncă de bază care este reprezentat de altă întreprindere. Determinați în baza datelor prezentate suma impozitului pe venit.

6. Problemă (4 puncte)

Agentul economic a importat mărfuri, valoarea în vamă a cărora este de 250000 lei, cota taxei vamale este stabilită în proporție de 5% din valoarea în vamă a mărfurilor, iar taxa pentru procedurile vamale constituie 0,4% din valoarea în vamă a mărfurilor. Determinați suma TVA aferentă importului de marfă.

7. Problemă (2 puncte)

Calculați taxa pentru folosirea drumurilor de către autoturismul care are capacitatea cilindrică a motorului de 1600 cm³, cunoscând că cota taxei este de 0,60 lei pentru unitatea de măsură (cm³).

8. Prezentați definiția termenilor de mai jos (12 puncte)

Impozitul reținut la sursa de plată	
Taxa vamală	
Accizul	
Impozitul pe avere	

Baremul de notare

Nota	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Puncte	12	15	18	19-23	24-29	30-34	35-39	40-45	46-48	49-50

Resurse informaționale

Obligatorii:

1. Codul Fiscal al Republicii Moldova pe anul curent, cu modificările și completările în vigoare. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122989&lang=ro#.

2. Regulamentul privind evidența și calcularea amortizării mijloacelor fixe în scopuri fiscale, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 704 din 27.12.2019. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*: 2019, nr. 400-406 din 31.12.2019 (cu modificările și completările ulterioare).

3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 693 din 11.07.2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venitul persoanelor juridice și persoanelor fizice care practică activitate de întreprinzător; Regulamentului cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venitul persoanelor fizice rezidente cetățeni ai Republicii Moldova; Regulamentului cu privire la impozitul pe venitul nerezidenților. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*: 2018, nr. 295-308 din 10.08.2018 (cu modificările și completările ulterioare).

4. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea regulamentului privind restituirea TVA nr. 93 din 01.02.2013. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*: 2013, nr. 27-30 din 08.02.2013 (cu modificările și completările ulterioare).

5. GRÎU, M. *Fiscalitatea: Note de curs*. Chișinău: Universitatea de Studii Europene din Moldova, 2013. 75 p.

6. POLCANOVA, A. *Metode și tehnici fiscale: Note de curs*. Chișinău: Tehnica-UTM, 2022. 140 p.

7. POLCANOVA, A., SURDU, L. *Metode și tehnici fiscale: Îndrumar metodic privind îndeplinirea lucrului individual*. Chișinău: Tehnica-UTM, 2021. 23 p.

8. SECRIERU, A., DRAGOMIR, L., PETROAIA, A. *Impozite și taxe locale. Ghidul autorităților publice locale*. Chișinău: 2016, 108 p.

9. TULVINSCHI, M. *Fiscalitate. Curs pentru învățământ la distanță*. Universitatea Ștefan Cel Mare din Suceava. 2021. 142 p.

Suplimentare:

1. Legea fondului rutier nr. 720 – XIII din 02.02.1996. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*: 2010, nr. 247 – 251 din 17.12.2010 (cu modificările și completările ulterioare).

2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale nr. 145 din 26.02.2014. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*: 2014, nr. 49-52 din 28.02.2014 (cu modificările și completările ulterioare).

3. Legea privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte normative nr. 60 din 23.04.2020. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*: 2020, nr. 108-109 din 25.04.2020 (cu modificările și completările ulterioare).

4. BENȚA, M. BENȚA, A. *Tratat de fiscalitate practică. Optimizare fiscală*. București: Editura C. H. Beck, 2018, 576 p.
5. BOȘCANEANU, N., IOVU-CĂRĂUȘ, M. *Fiscalitate*. Chișinău: ASEM, 2012. 159 p.
6. BUCUR V., GRAUR A. *Contabilitatea impozitelor. Teorie și practică*. Manual. Chișinău: ASEM, 2016. 618 p.
7. GRICIUC, P. Îmbunătățirea administrării instrumentelor fiscale prin implementarea managementului riscului. În: Conferința științifică internațională „*Potențialul de finanțare al pieței financiare nebancale și perspectivele dezvoltării acesteia*” din 27-28 noiembrie 2015, Chișinău: ASEM, p. 313-318, ISBN 978-9975-3018-4-8.
8. GRICIUC, P. Optimizarea sistemului fiscal – premisa creării unei economii de piață funcțională în Republica Moldova. În: *Studia Universitatis Moldaviae, Seria „Științe exacte și economice”*. 2015, nr. 2, p. 125-129. ISSN 1857-2073, ISSN online 2345-1033.
9. GRIGORE, M. *Fiscalitate și gestiune fiscală. Note de curs*, eLis, 2020. 150 p.
10. POSTOLACHE, V. Conceptualizarea administrării fiscale în condiții moderne. În: *Международная научно-практическая конференция «Наука. Образование. Культура» 32-ая годовщина Комратского государственного университета*. 2022, pp. 108-112.
11. Raportul de evaluare a sistemului de administrare fiscală din Republica Moldova. Disponibil: <https://sfs.md/en/news/raportul-de-evaluare-a-sistemului-de-administrare-fiscala-dinrepublica-moldova>.
12. TOFAN, T., DRAGOMIR, L. *Finanțe publice și buget. Note de curs și aplicații practice*. Chișinău: CEP USM, 2020. 143 p.
13. VLAICU, V. *Organele cu atribuții de administrare fiscală*. În: *Revista Națională de Drept*, 2011, nr.10-11, pp. 26-28.